

Ηλίας Ιωακείμογλου

Ήταν ήδη φανερό, πριν από τις καταστροφές του τελευταίου τριμήνου, ότι έχουμε στην Ελλάδα μια παρακμιακή αστική τάξη που γνωρίζει πλέον να αυξάνει τα εισοδήματά της και την ευημερία της μόνο χάρη στους χαμηλούς μισθούς, τις φοροαπαλλαγές, στην φοροδιαφυγή και την φοροκλοπή, στην εκμετάλλευση ενός ανυπεράσπιστου και γι' αυτό πειθαρχημένου, ευέλικτου εργατικού δυναμικού, στην διάλυση των θεσμών προστασίας των εργαζομένων και των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων. Από τα Τέμπη και μετά, μπορούμε να προσθέσουμε σε αυτά και την εγκατάλειψη των υποδομών και του φυσικού περιβάλλοντος, ή στην καλύτερη περίπτωση, την προσχηματική ανάθεση της πλημμελούς συντήρησης και προστασίας τους στις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Χρειάστηκαν λοιπόν μερικοί μόνο μήνες για να γίνει φανερό ότι η αστική τάξη, η κυβέρνησή της και ο νεοφιλελευθερισμός, ούτε μπορούν ούτε θέλουν να διασφαλίσουν έστω και τους ελάχιστους όρους προστασίας, συντήρησης και αναπαραγωγής των υποτελών κοινωνικών τάξεων. Η ελλιπέστατη κυβερνητική διαχείριση των καταστροφών από τα Τέμπη έως τον Έβρο και την Θεσσαλία, έχει οξύνει την κρίση πολιτικής ηγεμονίας της αστικής τάξης και έχει αποδυναμώσει κατά πολύ την ηθική νομιμοποίηση του αυταρχικού νεοφιλελευθερισμού που καθοδηγεί την κυβέρνηση.

Ας δούμε τώρα τι μας λέει το **Κομμουνιστικό Μανιφέστο** για καταστάσεις σαν και αυτήν που

βρισκόμαστε τώρα: «Η αστική τάξη δεν μπορεί πλέον να παραμένει κυρίαρχη κοινωνική τάξη (,,) όταν είναι ανίκανη να εξασφαλίσει στον σκλάβο της την ύπαρξη, ακόμη και μέσα στο πλαίσιο της σκλαβιάς του (...). Η κοινωνία δεν μπορεί πλέον να ζει κάτω από την κυριαρχία της αστικής τάξης, διότι η ύπαρξη της αστικής τάξης δεν συμβιβάζεται πλέον με την κοινωνία».

Ωστόσο, συμπληρώνει ο Λένιν, δεν αρκεί μόνο να είναι ανίκανοι οι κυρίαρχοι, πρέπει να μπορούν και οι υποτελείς να ανατρέψουν την κατάσταση των πραγμάτων.

Κρίση πολιτικής νομιμοποίησης· και μετά, τι;

Για πόσο καιρό, μπορεί άραγε η αστική τάξη στην Ελλάδα να διατηρεί την εξουσία της όταν δεν διαθέτει πολιτικό σχέδιο στο όνομα του οποίου το ιδιοτελές συμφέρον του κεφαλαίου να μπορεί να γίνει αποδεκτό από τις υποτελείς κοινωνικές τάξεις ως σχέδιο που εκφράζει το γενικό συμφέρον; Για πόσο καιρό μπορεί μια κυβέρνηση να νομιμοποιεί την ύπαρξή της όταν συρρικνώνει τις αναπαραγωγικές λειτουργίες του κράτους, αφήνοντας έκθετες τις υποτελείς κοινωνικές τάξεις σε όλες τους πιθανούς κινδύνους, οικονομικούς, περιβαλλοντικούς και υγειονομικούς; Δυστυχώς για εμάς, η κρίση νομιμοποίησης της κυβέρνησης και της πολιτικής ηγεμονίας της αστικής τάξης, μπορεί να διαρκεί για όσο καιρό οι πολιτικές οργανώσεις των υποτελών κοινωνικών τάξεων *δεν είναι σε θέση να γεμίσουν το κενό πολιτικής ηγεμονίας με το δικό τους πολιτικό σχέδιο για το συμφέρον της κοινωνικής πλειοψηφίας*. Υπάρχει και χειρότερο: για όσο καιρό αυτό το κενό διατηρείται, τόσο πιθανότερη γίνεται η άνοδος του φασισμού. Ισχύει, δηλαδή, πάντοτε η διαπίστωση της Κλάρας Τσέτκιν και των άλλων που ακολούθησαν με τις αναλύσεις τους, *ότι ο φασισμός είναι το τίμημα που κινδυνεύουμε να πληρώσουμε όταν σε συνθήκες κρίσης ηγεμονίας της αστικής εξουσίας οι δικές μας δυνάμεις δεν μπορούν να αναλάβουν αυτές την εκπροσώπηση των συμφερόντων και των αξιών της κοινωνικής πλειοψηφίας*.

Το χρώμα της δικής μας ηγεμονίας

Τι σημαίνει όμως να μπορούν οι υποτελείς κοινωνικές τάξεις να προτείνουν το δικό τους πολιτικό σχέδιο για το συμφέρον της κοινωνικής πλειοψηφίας; Σημαίνει να μπορούν οι πολιτικές τους οργανώσεις να προτείνουν δικό τους, ιδεολογικά και ταξικά αυτόνομο αντικαπιταλιστικό πολιτικό σχέδιο για ιστορικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο εργαζόμαστε και στον τρόπο με τον οποίο ζούμε καθημερινά· και *δεν φτάνει αυτό, χρειάζονται και τρεις προϋποθέσεις*:

πρώτον, χρειάζεται στο σχέδιο αυτό οι υποτελείς κοινωνικές τάξεις να αναγνωρίζουν το δικό τους συμφέρον και τις δικές τους αξίες, αλλιώς εκπροσώπηση πολιτική δεν θα υπάρξει,

δεύτερον, χρειάζεται το δικό τους συμφέρον να παίρνει την μορφή του συμφέροντος ολόκληρης της κοινωνίας, όχι του μερικού συμφέροντος της τάξης μας, διότι τότε δεν κάνουμε πολιτική κάνουμε συνδικαλισμό, και

τρίτον, χρειάζεται όποιος εκφωνεί ένα τέτοιο σχέδιο να έχει την πολιτική βούληση, το θάρρος και την αντοχή να το υλοποιήσει.

Η λενινιστική παράδοσή μας βοά: Μόνο αν έχουμε δικό μας τέτοιο ηγεμονικό σχέδιο μπορούν να αποκτήσουν οι οργανώσεις μας οργανική σχέση με τις εργαζόμενες τάξεις, με τους πρεκάριους και τους προλετάριους, την εργατική τάξη των υπηρεσιών και της βιομηχανίας, τους άνεργους και όσους συνθλίβονται από την κυβερνητική πολιτική, εκεί όπου εργάζονται και όπου ζουν διότι η πολιτική ηγεμονία δεν είναι μόνο ένα πολιτικό σχέδιο που εκφωνείται, είναι και το ρίζωμά της στις υποτελείς κοινωνικές τάξεις, εκεί που παράγουν και καταναλώνουν και ζουν την καθημερινή τους ζωή.

Για να τα πετύχεις όμως αυτά προϋπόθεση είναι να έχεις αυτόνομες πολιτική οργάνωση των υποτελών κοινωνικών τάξεων, να έχεις πολιτικό πρόγραμμα στο οποίο να αναγνωρίζουν τον εαυτό τους οι υποτελείς κοινωνικές τάξεις, πρόγραμμα που εξειδικεύει το πολιτικό σχέδιο ως σχέδιο που εκπροσωπεί τα συμφέροντα και τις αξίες της κοινωνικής πλειοψηφίας ως γενικό συμφέρον, και να το εννοείς.

Διαβάζοντας τους παλιούς χάρτες για να χαράξουμε νέα πορεία

Το πρόβλημα, λοιπόν, δεν βρίσκεται στην δύναμη του αντιπάλου μας, αλλά στην δική μας αδυναμία. Για τους λόγους αυτούς, θα πρέπει τώρα να ξαναπιάσουμε το νήμα της μαρξιστικής θεωρητικής παράδοσης και των ιδεολογικών μας καταβολών που λησμονήθηκαν στην εποχή των κινημάτων και των πλατιών κομμάτων. Μια τέτοια επανασύνδεση με την θεωρητική και ιδεολογική μας παράδοση, δεν είναι μια νοητική άσκηση ούτε ένα τελετουργικό, αλλά έχει πρακτική σημασία: σημαίνει να θυμηθούμε για να παρέμβουμε στα εγκαταλελειμμένα πεδία μάχης μέσα στους χώρους εργασίας, γύρω από την απασχόληση, τα ωράρια, τις επαγγελματικές ειδικότητες, την οργάνωση της εργασίας, τον δεσποτισμό του κεφαλαίου στην επιχείρηση, να θυμηθούμε ότι εκτός από τους μισθούς και την διανομή του προϊόντος μάς ενδιαφέρουν και οι παραγωγικές σχέσεις, δηλαδή οι σχέσεις που διατηρούν μεταξύ τους όσοι συμμετέχουν στην παραγωγή και οι σχέσεις που αυτοί

διατηρούν με τα εργαλεία, τα μέσα, της δουλειάς τους. Θα πρέπει να θυμηθούμε ότι χρειαζόμαστε, εκτός από όσα γνωρίζουμε να κάνουμε καλά, και παρεμβάσεις στις λειτουργίες και την οργάνωση της πόλης, στους θεσμούς της κοινωνικών αναπαραγωγής, που περιλαμβάνουν και το σχολείο, την οικογένεια, τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του Κράτους, την τέχνη, την σεξουαλικότητα, την καθημερινή ζωή και τις προσωπικές σχέσεις, δηλαδή όλα αυτά τα πεδία που η Αριστερά έχει εκχωρήσει στην ανέμελη διαχείριση του κράτους και του κεφαλαίου.

Θα πρέπει, πάνω από όλα, να ξαναβρούμε τους παλιούς, ξεχασμένους, χάρτες του κομμουνισμού, που μας δείχνουν ότι αυτός δεν είναι μόνο ένα μελλοντικό στάδιο της κοινωνίας (επομένως ένα σχέδιο εν αναστολή που περιμένει μια εξαιρετική επαναστατική πολιτική συγκυρία για να ενεργοποιηθεί ως Δευτέρα Παρουσία) αλλά μια τάση ενύπαρκτη «στα πράγματα»· μια ιστορική τάση δηλαδή που είναι ήδη παρούσα στον καπιταλισμό, μέσα στα διάκενα που αφήνουν οι καπιταλιστικές κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις εκεί όπου δεν υπάρχουν εμπορευματικές σχέσεις, οικονομική εκμετάλλευση και ιδεολογική υποδούλωση. Και τέτοια διάκενα υπάρχουν πολλά, στην ύπαρξη των κοινών αγαθών, που ανήκουν σε όλους και σε κανέναν, στο δώρο που δεν περιμένει αντάλλαγμα, στα δημόσια αγαθά, που δεν παράγουν υπεραξία, στην αναγνώριση ενός και μοναδικού έθνους, του έθνους των ανθρώπων, στην μάθηση και στην γνώση που δεν αξιολογείται ως στοιχείο ενός εμπορεύματος αλλά ως στοιχείο πολιτισμού και χειραφέτησης, στην εργασιακή μας ικανότητα που δεν θέλουμε να την πουλάμε στα αφεντικά αλλά θέλουμε να την χρησιμοποιούμε για να παράγουμε κοινά αγαθά, στην δημιουργική εργασία που δεν κατατεμαχίζεται σε διανοητική και χειρωνακτική, ούτε σε εργασία επίβλεψης και εκτέλεσης, στις μη ιεραρχικές εργασιακές συλλογικότητες, στις φιλίες που δεν υποκρύπτουν ανταλλαγές εξυπηρετήσεων, στον σεβασμό στη ζωή των άλλων, στην αριστερή αλληλεγγύη, στην γενναιοδωρία και σε ολόκληρο το ηθικό φορτίο της Αριστεράς, που όσες φορές και αν εκείνη ηττηθεί, παραμένει αναλλοίωτο και αποτελεί το αέναο σημείο επανεκκίνησης των πολιτικών μας πράξεων. Ο κομμουνισμός δεν είναι μόνο μια μελλοντική κοινωνία, είναι και μια ιστορική τάση παρούσα εδώ και τώρα που περιμένει να της κάνουμε χώρο· και για να της δώσουμε χώρο πρέπει να διαποτίζει το δικό μας ηγεμονικό σχέδιο, το δικό μας πρόγραμμα, εδώ και τώρα.

Πηγή: commune.org.gr